

Addiko Bank AD Podgorica

Javno objelodanjivanje podataka na dan
31.12.2019. godine

Sadržaj

		1
1	Uvod	3
2	Finansijski izvještaji	3
3	Ciljevi i politike upravljanja rizicima	4
3.1	Strategija upravljanja rizicima	4
3.2	Organizaciona struktura za upravljanje rizicima	4
3.3	Interni propisi banke za upravljanje rizicima	5
4	Konsolidacija	6
5	Sopstvena sredstva	7
6	Potrebni kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala	10
6.1	Metode i procedure kojima banka procjenjuje materijalnost rizika	10
6.2	Zahtjevi za kapitalom	13
7	Kreditni rizik	14
7.1	Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti	22
8	Operativni rizik	23
9	Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige	24
10	Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica	25
11	Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	25
11.1	Vrijednovanje nekretnina i drugih vrsta kolateralna	25
11.2	Instrumenti obezbjeđenja koje Banka koristi za ublažavanje kreditnog rizika	25

1 Uvod

U skladu sa članom 104 Zakona o bankama („Službeni list CG“, br. 17/08, 44/10, 40/11 i 0273/172) i Odlukom Centralne Banke Crne Gore o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka, kao i ostalim relevantnim propisima kojim se reguliše poslovanje banaka na teritoriji Crne Gore Addiko Bank AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) javno objelodanjuje podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju sa stanjem na dan 31.12.2019. godine. Izvještaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke shodno odredbama Odluke o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka („Službeni list CG“, br. 002/12).

Izvještaj se javno objelodanjuje na internet stranici Banke.

Izvještaj je usvojen od strane Uprave Addiko Bank AD, Podgorica, dana 21.07.2020. godine.

2 Finansijski izvještaji

Finansijske izvještaje Banke objavljuje u posebnom dokumentu Finansijski izvještaji za godinu završenu 31.12.2019. i Izvještaj nezavisnog revizora na svojoj internet stranici <http://www.addiko.me/>.

3 Ciljevi i politike upravljanja rizicima

3.1 Strategija upravljanja rizicima

Strategija rizika Banke je izvedena iz poslovne strategije i opisuje planiranu poslovnu strukturu, strateški razvoj i rast, uzimajući u obzir procese, metodologije i organizacionu strukturu relevantnu za upravljanje faktorima rizika. Kao takva, strategija rizika predstavlja most između poslovne strategije banke i pozicioniranja u odnosu na rizike. Strategija upravljanja rizicima definiše okvir za kontrolu, praćenje i ograničavanje rizika svojstvenih bankarskom poslovanju, kao i obezbeđivanje adekvatnosti internog kapitala, likvidnosne pozicije banke i ukupne profitabilnost. Strategija rizika Addiko Banke odražava ključne pristupe za upravljanje rizicima koji su obuhvaćeni poslovnom strategijom. To se odražava u ciljevima banke koji će podržati iguran i održiv rast i osigurati očuvanje banke u skladu sa regulatornim zahtevima za adekvatna sopstvena sredstva u pogledu aktivnosti preuzimanju rizika.

Addiko Banka je uspostavila Okvir apetita za rizik (RAF) koji određuje profil rizika banke i čini dio procesa razvoja i implementacije poslovne strategije i strategije rizika banke. Štaviše, određuje rizike koji se preduzimaju u vezi sa njegovim kapacitetom za preuzimanje rizika (RBC). Okvir koji se zasniva na mjerama apetita za rizik definiše nivo rizika koji je banka spremna da prihvati. Mjere su podijeljene u primarne mjere, za koje se daju kalibrirane numeričke granice, i sekundarne mjere koje pružaju dodatnu podršku. Kalibracija mjera uzima u obzir budžetirane vrijednosti, Strategiju rizika i Plan oporavka, koji čine međusobno povezani okvir za interno upravljanje i nadzor rizika. Praćenje ključnih indikatora rizika se vrši mjesечно i o istim se izvještava Uprava i Odbor direktora banke.

3.2 Organizaciona struktura za upravljanje rizicima

Za osiguranje odgovarajuće strukture i procesa upravljanja rizicima odgovoran je Izvršni direktor za rizike (CRO). CRO djeluje nezavisno od tržišnih jedinica, s naglaskom na minimalne standarde za kreditno poslovanje, kao i odgovarajuće interne kontrole. Osnovni zadaci upravljanja rizicima su kontrola i praćenje rizika neispunjavanja obaveza druge ugovorne strane, tržišnog rizika, rizika likvidnosti, operativnog rizika i ostalih rizika na portfolio nivou, kao i praćenje i primjena sveobuhvatnih regulatornih standarda za upravljanje rizicima.

Organizacione jedinice za upravljanje rizicima koje su bile operativne u 2019. godini su:

- Sektor za upravljanje kreditnim rizikom pravnih lica koji je odgovoran za upravljanje kreditnim rizikom za sve segmente klijenata koji nisu na malo, tj. mala i srednja preduzeća, velika preduzeća, javne finansije (državni i podređena društva). To obuhvata operativnu i stratešku ulogu. Operativno obuhvata analizu i odobravanje kreditnih zahtjeva iznad interno definisanih nivoa pomoćnih organa za odobravanje, dok strateški definiše politike, procedure, uputstva, smjernice i sva druga dokumenta za gore navedene segmente upravljanja kreditnim rizikom.
- Sektor za ocjenu rizika poslova na malo ima za primarni cilj da podrži profitabilni rast portfolija fizičkih lica i mikro kompanija, istovremeno osiguravajući da je kreditni rizik uskladen sa ukupnim budžetom banke. Uspostavljeno je mjesечно izvještavanje i analiza portfolija kvaliteta portfolija kako bi se osiguralo da se prati razvoj portfolija, da se problemi identifikuju u ranoj fazi i blagovremeno pokrenu korektivne akcije. Sektor za upravljanje rizikom od prodaje na malo takođe je ključni učesnik procesa odobravanja proizvoda. Ovo omogućava da apetit za rizikom po kreditnim proizvodima bude u skladu sa cijelokupnim apetitom za rizikom.
- Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima koje upravlja temama iz domena rizika, kao i regulatornim temama koje su od strateškog značaja u cijeloj Addiko banci. Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima definiše strategiju rizika, upravljanja ekonomskim kapitalom, sprovodi stresno testiranje i koordinira jedinice za upravljanje rizikom u u aktivnostima vezanim za teme oporavka, kao i koordinaciju projekata iz domena rizika u cijeloj Addiko banci. U domenu

rada Odjeljenja za kontrolu rizika je i upravljanje modelima kreditnog rizika iz perspektive upravljanja portfoliom. U tom smislu Odjeljenje za kontrolu rizika osigurava da primjenjeni modeli ispunjavaju očekivane standarde kvaliteta i da se uklapaju se u arhitekturu modela u pogledu budžeta i strategije. Upravljanje portfoliom modela i kreditnog rizika uključuje i validaciju modela kreditnog rizika. Pored navedenog, Odjeljenje za kontrolu rizika je zaduženo za standardizovano i regulatororno izvještavanje o rizicima.

- Odjeljenje za prevenciju prevara i sistem internih kontrola pruža strateški smjer sa čvrstim okvirom upravljanja operativnim rizikom koji uključuje identifikaciju, mjerjenje, upravljanje, praćenje i izyještavanje o operativnom riziku, obezbjeđujući mehanizam za diskusiju i efikasnu eskalaciju pitanja koja vode ka boljem upravljanju rizikom i povećanju institucionalne otpornosti. Takođe, Odjeljenje za prevenciju prevara i sistem internih kontrola podržava razvoj održivih korporativnih vrijednosti kroz upravljanje rizikom od prevara i pomaže širenju kulture sprječavanja prevara. Upravljanje rizikom od prevara predstavlja dvostranu aktivnost. Stratešku u smislu da definiše cjelokupni pristup upravljanju rizikom od prevara, odnosno operativnu s obzirom da revidira i preispituje poslovne procese i proizvode.

3.3 Interni propisi banke za upravljanje rizicima

Banka definiše politike i priručnike koji predstavljaju smjernice za upravljanje rizicima, kako bi se osiguralo da se rizicima upravlja na standardizovan način. Ova interna dokumenta se redovno revidiraju, kako bi odražavale organizacione promjene, kao i regulatorne promjene koje utiču na procese, metodologije i procedure.

Sve politike i priručnici usko povezani sa organizacionim djelovima i aktivnostima upravljanja rizicima su identifikovane kao interna regulativa za upravljanje rizicima. Spisak politika iz domena upravljanja rizicima je dat u nastavku:

- Strategija rizika
- Strategija upravljanja kapitalom
- Plan upravljanja kapitalom za 2019. godinu
- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti
- Politika upravljanja operativnim rizikom
- ICAAP politika
- Politika rizika likvidnosti
- Politika upravljanja rizikom kamatne stope bankarske knjige
- Politika sistema interne kontrole kredita
- Politika za finansiranje privrede i Javnog sektora
- Politika o upravljanju kreditnim rizikom poslova na malo
- Politika za finansiranje Finansijskih institucija, Države, Opština i grupne limite
- Kreditni principi
- Politika za upravljanje problematičnim klijentima, restrukturiranje i prinudnu naplatu
- Politika za definisanje praćenja klijenata
- Politika za definisanje zajmoprimca
- Politika za definisanje naplate kod klijenata iz segmenta privrede i Javnih preduzeća
- Forbearance politika
- Politika naplate potraživanja za fizička lica i mikro preduzeća
- Politika revizije poslova na malo
- Politika razvoja i implementacije modela kreditnih rizika
- Politika za korišćenje modela kreditnog rizika
- Politika za validaciju modela kreditnog rizika
- Politika identifikacije problematičnih plasmana

- Politika za restrukturiranje problematičnih plasmana u oblasti poslova na malo
- Politika za izdvajanje rezervacija za kreditni rizik
- Politika upravljanja procesom stresnog testiranja
- Politika upravljanja kreditnim rizikom
- Politika mjerena izloženosti kreditnom riziku
- Politika upravljanja kolateralima
- Politika za prevenciju prevara
- AML/CFT politika
- Politika za upravljanje eksternalizacijom
- Politika implementacije proizvoda
- Politika pravnog rizika
- Politika osiguranja
- Plan oporavka

Addiko ima jasno definisane odgovornosti za sve smjernice za upravljanje rizicima, uključujući pripremu, pregled i ažuriranje. Pridržavanje obezbjeđuju oni koji su direktno uključeni u proces upravljanja rizikom.

Interna regulativa, set politika i priručnika, treba konstantno biti pregledana, a najmanje jednom godišnje, i ažurirana, od strane odgovarajuće organizacione jedinice. Na taj način se osigurava da se stvarni i dokumentovani procesi podudaraju.

4 Konsolidacija

Addiko Bank AD Podgorica nije matično pravno lice, te stoga nema informacije i podatke koji se odnose na konsolidaciju u smislu člana 7 Odluke o javnom objelodanjivanju podataka.

5 Sopstvena sredstva

Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke su:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašcene akcije;
- naplaćene emisione premije;
- rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa Odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital;
- iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala Banke su:

- gubitak iz prethodnih godina;
- gubitak iz tekuće godine;
- nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašcene akcije;
- nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbra iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava Banke koji se uključuju u dopunski kapital su:

- nominalni iznos povlaščenih kumulativnih akcija;
- naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;

- iznos opštih rezervi, a najviše do 1.25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- revalorizacione rezerve.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

- stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- potraživanja i potencijalne obaveze obezbijedeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura sopstvenih sredstava Banke na dan 31. decembar 2019. godine (sa uporednim podacima 2018. godine), kao i koeficijent adekvatnosti kapitala za godinu izvještavanja:

	2019.	2018.
Osnovni elementi sopstvenih sredstava		
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	125.100	125.100
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjenaza porez na dobit i druge očekivane troškove	-3.383	-3.383
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka	<u>2.876</u>	<u>3.214</u>
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava	<u>124.593</u>	<u>124.931</u>
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	100.504	102.844
Gubitak iz tekuće godine	-	-
Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	1.755	1.110
Pozitivna razlika izmedju iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbiru iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	<u>1.029</u>	<u>1.469</u>
Ukupno odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	<u>103.288</u>	<u>105.423</u>
Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	<u>21.305</u>	<u>19.508</u>
Dopunski elementi sopstvenih sredstava		
Subordinisani dug	5.500	5.500
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava	<u>5.500</u>	<u>5.500</u>
Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva	<u>5.500</u>	<u>5.500</u>
Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva) prije odbitnih stavki	<u>26.805</u>	<u>25.008</u>
SOPSTVENA SREDSTVA (osnovni kapital +dopunski kapital)	<u>26.805</u>	<u>25.008</u>

Rizična aktiva:

Bilansna aktiva	143.280	143.421
Vanbilansna aktiva	8.209	12.629
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstava banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka	2.876	3.214
Ukupno rizična aktiva	154.365	159.264
Potreban kapital za ostale rizike	2.307	2.084
Adekvatnost kapitala	15,30%	14,01%

6 Potrebni kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala

6.1 Metode i procedure kojima banka procjenjuje materijalnost rizika

Banka redovno vrši testiranje na sve materijalno značajne rizike koji proizilaze iz obima i složenosti poslovanja, ali i specifičnosti tržišta na kojem Banka posluje. Identifikacija rizika predstavlja prvi i ključni korak cikličnog procesa upravljanja rizika, kao i osnovu upravljačkih procesa i procesa planiranja. U toku procedure popisa rizika provjerava se da li još uvijek važe pretpostavke koje se odnose na relevantnost ili oblikovanje određenih rizika, kao i da li treba razmatrati nove rizike zbog promjena poslovne strategije ili tržišnih uslova.

Na nivou Addiko banke identifikacija rizika se sprovodi jednom godišnje vrši se 'popis' i utvrđivanje materijalnosti identifikovanih rizika. Polazi se od regulatornih, odnosno rizika prepoznatih kroz prvi stub Basel odredbi. Svi rizici iz stuba 1 su odmah prepoznati kao materijalno značajni. Nadalje, svi rizici koje je regulator odredio kao materijalne za procjenu adekvatnosti internog kapitala (Stub 2) takođe se automatski procjenjuju kao materijalni za potrebe popisa rizika.

U toku godišnjeg postupka popisa rizika sljedeći rizici su identifikovani kao materijalni:

Tip	Podtip	materijalnost	Metod procjene	Pokriven kapitalom
Kreditni rizik	Kreditni rizik druge ugovorene strane	M	IRB*	da
	Rizik zemlje	M	IRB*	da
	Rizik koncentracije	M	HH Index	da
Tržišni rizik	Rizik kamatne stope	M	VaR	da
	Rizik kreditnog spreda	M	VaR	da
	Devizni rizik	M	VaR	da
Rizik likvidnosti	Rizik nelikvidnosti	M	-	ne
	Tržišni rizik likvidnosti	M	uključen u TR	ne
	Rizik marže finansiranja	M	LVaR	da
Operativni rizik	Operativni rizik	M	BIA	da
	Rizik eksternalizacije	M	uključen u OR	da
	ICT rizik	M	uključen u OR	da
	Pravni rizik	M	uključen u OR	da
	Rizik modela	M	uključen u OR	da
Operativni rizik	Rizik pranja novca i finansiranja terorizma	M	uključen u OR	da
Rizik objekta		M	standardizovani pristup	da
Reputacioni rizik		M	dio "ostalih rizika"	da
Makroekonomski rizik		M	dio "ostalih rizika"	da
Sistemski rizik		M	dio "ostalih rizika"	da
Poslovni/Strateski rizik		M	dio "ostalih rizika"	da

U nastavku su date definicije svih rizika kojima je Banka izložena, a koji su identifikovani kao materijalni uz kratak opis metodologije koju Banka koristi za izračun potrebnog kapitala:

Prema poslovnoj i Strategiji rizika, kreditni rizik je najbitniji tip rizika kojem je Addiko Banka izložena. Prema matrici rizika, kreditni rizik je podijeljen na nekoliko podtipova:

- **Kreditni rizik druge ugovorne strane** je definisan kao vjerovatnoća potpunog ili djelimičnog gubitka uslijed neizvršavanja ugovorenih obaveza uzrokovanih slabljenjem kreditne sposobnosti druge strane. Ova definicija uključuje i rizik druge strane, emitenta i plasmana.
Za obračun potrebnog kapitala za kreditni rizik Banka koristi napredni IRB pristup sa specijalnim uslovom da se kapitalni zahtjevi ne mogu priznati ukoliko su ispod standardizovanog regulatornog minimuma. Mjerenje kreditnog rizika se tipično inicijalno sprovodi na nivou individualne transakcije / individualnog klijenta i agregira se na osnovu odgovarajuće metode za mjerenje kreditnog rizika na portfolio nivou. Centralni rezultat koncepta mjerenja kreditnog rizika je distribucija gubitka. Ona opisuje mjeru do koje i sa kojom vjerovatnoćom Banka mora/može da očekuje gubitak. Distribucija gubitka je osnova za brojna mjerenja koja se izvode na portfolio / pod-portfolio nivou. Centralne mjerne u kreditnom riziku su tzv. očekivani gubitak (u daljem tekstu EL) i neočekivani gubitak (u daljem tekstu UL). Prosječan gubitak očekivan od strane Banke tokom određenog vremenskog perioda se izražava kroz EL. EL predstavlja komponentu dugoročne niže cijene za prihvatanje kreditnog rizika ili drugim riječima: EL se mora uzeti u obzir u okviru određivanja cijene, u suprotnom postoji opasnost da kreditni aranžmani neće pokriti svoje troškove dugoročno. UL predstavlja indikator za neočekivani teret koji pada na Banku uslijed gubitaka iz kreditnog poslovanja. Ovaj gubitak ne može biti u potpunosti obezbijeđen kada se utvrđuje cijena proizvoda, već se prije absorbuje kapitalom. Kapital neophodan za ulazak u određene rizike se određuje kao ekonomski kapital i može (na primjer) se kvantifikovati kroz UL. Logično, UL komponenta se uzima u obzir unutar okvira troškova u formi kapitalnih troškova (troškova ekonomskog kapitala koji se mora držati). UL se često mjeri sa (kreditnim) Value-at-Risk konceptom koji se definiše kao razlika između odgovarajuće vjerovatnoće (kvantila) distribucije gubitka (npr. 99,9%) i EL.
- **Rizik zemlje** je specijalni oblik rizika druge strane i pojavljuje se u formi rizika transfera (nemogućnost zemlje da izvrši transfer novca) i kao političko-ekonomski rizik (nepovoljni uticaji političko-ekonomске situacije zemlje na kreditnu sposobnost klijenta). Banka posmatra ovaj rizik podvrstom kreditnog rizika, koji se dokumentuje i prati zasebno.

Metoda kvantifikacije rizika zemlje se zasniva na IRB pristupu, uzimajući u obzir ograničenje da kapitalni zahtjevi ne mogu biti niži od onih izračunatih u skladu sa standardizovanim pristupom.

- **Rizik koncentracije** nastaje usled nejednakosti distribucije izloženosti po pojedinačnom klijentu ili grupi povezanih lica, kao i po privrednim granama/kolateralima, i predstavlja potencijal nastanka gubitaka dovoljno visokih da ugroze finansijsko zdravlje Banke ili njene osnovne operacije.

Addiko banka koristi Herfindahl-Hirschman indeks (HHI) kao opštu mjeru koncentracija. HHI je definisan kao suma kvadrata relativnih udjela u portfoliju svih korisnika kredita ili odabranog broja korisnika kredita.

Operativni rizik definiše se kao rizik pojave gubitka uslijed nepravilnog ili neodgovarajućeg ponašanja i aktivnosti zaposlenih, neadekvatnosti i/ili grešaka u internim procesima i sistemima, ili uslijed eksternih faktora i uticaja. Definisanje na ovaj način uključuje pravni rizik, ali ne i reputacioni i strateški.

Banka koristi jednostavni pristup osnovnog indikatora (BIA) za obračun kapitalnom zahtjeva za operativni rizik, član 242 Odluka o adekvatnosti kapitala.

Tržišni rizik definiše se kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitka uslijed promjena u tržišnim cijenama ili parametrima koji utiču na formiranje cijena. Ovaj rizik pogda kako bilansne, tako i vanbilansne stavke. Naročito se manifestuje kao rizik promjene kamatne stope, devizni rizik, kao i rizik promjene cijena finansijskih instrumenata.

Zahtjev za internim kapitalom za tržišni rizik se računa uzimajući kao osnovu visinu izračunatog VaR-a sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99% preko Monte Carlo simulacije. Dobijene VaR vrijednosti se ponderišu odgovarajućim koeficijentima (zasnovanim na periodu trajanja pozicije i likvidacionom indikatoru).

Rizik likvidnosti se primarno definiše kao rizik likvidnosti sredstava. Sastoji se od rizika dospijeća (rizik da Banka neće uвijek imati sposobnost da izmiri dospjele obaveze) i rizika refinansiranja (rizik da Banka neće uвijek imati sposobnost da se potpuno ili djelimično refinansira ili samo uz nepovoljnije uslove od očekivanih). S druge strane, rizik tržišne likvidnosti podrazumijeva moguću nesposobnost Banke da izvrši velike transakcije po tržišnoj cijeni i u zadatom vremenu.

Obračun zahtjeva za kapitalom za rizik likvidnosti se svodi na izračun LVaR-a, kao iznosa maksimalnog troška pribavljenih izvora finansiranja na tržištu koji može nastati zatvaranjem trenutnih negativnih likvidnosnih gepova, a sa nivoom pouzdanosti 99,9% i horizontom držanja od 1 godine. U ovom mjerenuju rizika likvidnosti gepovi se smatraju determinističkom, a trošak izvora finansiranja stohastičkom veličinom.

Rizik objekta obuhvata sve gubitke koji mogu nastati uslijed kolebanja tržišnih vrijednosti pokretne i nepokretne imovine. Ne uzimaju se u obzir rizici nepokretne imovine koja predstavlja kolateral za hipoteku (rezidualni rizik) jer su već obuhvaćeni kreditnim rizikom.

Kapitalni zahtevi za rizik objekta računaju se u skladu sa metodologijom standardizovanog pristupa i uključuju u procjenu ICAAP-a. U tu svrhu, tržišna vrijednost se množi sa ponderom rizika od 100,0%, a zatim sa pripadajućim ponderom.

Ostali rizici obuhvataju poslovni/strateški rizik, reputacioni rizik, kao i makroekonomski/sistematski rizik kojima je Banka izložena. Najvažniji od njih su reputacioni rizik (rizik da će negativni publicitet, bez obzira na istinitost tvrdnji, uzrokovati smanjenje klijentske baze, povećanje troškova ili smanjenje prihoda) i poslovni rizik (vjerovalatnoća gubitaka po osnovu neočekivanih promjena u obimu poslovanja i/ili maržama).

Banka izdvaja 5% od minimalno potrebnog regulatornog kapitala; Banka je mišljenja da je ovaj način kvantifikacije dovoljan i adekvatan uzimajući u obzir da Banka prati kretanje izloženosti zbog reputacionog, strateškog rizika kao i makroekonomskog rizika i definiše korake za smanjenje rizika u skladu sa izmjenama u rizičnom profilu, razmatrajući ove tri vrste rizika u internoj dokumentaciji.

6.2 Zahtjevi za kapitalom

Zahtjevi za kapitalom posmatraju se u odnosu na kapital za pokriće rizika. Ovo se uzima kao osnova godišnjeg planiranja limita i mjesечно poređenje sa zahtjevima za rizičnim kapitalom, što čini dio analize o sposobnosti podnošenja rizika. Sprovode se i stresna testiranja gdje su parametri rizika (mogući problematični plasmani, vrijednosti kolaterala, devizni kursevi, itd.) naglašeni u određenim scenarijima, a predstavljeni su uticaji stresnih scenarija na likvidnost i sopstvena sredstva.

Rizični profil	Regulatorni zahtjevi za kapitalom	Dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om*	Ukupan zahtjev za internim kapitalom
STUB 1	17.743	44	17.787
Kreditni rizik i rizik zemlje	15.682	0	15.682
Operativni rizik	2.061	0	2.061
Tržišni rizik	0	44	44
STUB 2	0	3.487	3.487
Rizici koji nijesu u potpunosti obuhvaćeni Stubom 1	0	0	0
Rezidualni rizik	0	0	0
Rizik sekjuritizacije	0	0	0
Rizici iz Stuba 2	0	2.623	2.623
Rizik objekta	0	312	312
Rizik kamatne stope iz bankarske knjige	0	1.768	1.768
Rizik koncentracije	0	338	338
Rizik likvidnosti	0	205	205
Ostali značajni rizici	0	863	863
UKUPNO	17.743	3.531	21.274

ICAAP 31.12.2019	u 000 EUR	Status
Ukupan zahtjev za internim kapitalom	21.274	
Ekonomski rizični / interni kapital	27.373	

Poređenje ukupnih zahtjeva za internim kapitalom sa sopstvenim sredstvima na 31.12.2019. pokazuje da banka ima dovoljno kapitala za pokriće svih rizika prepoznatih u ICAAP-u.

7 Kreditni rizik

U skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore, pod nekvalitetnom aktivom podrazumijeva se sva bilansna i vanbilansna aktiva klasifikovana u C, D i E kategorijama, član 6a Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom.

Dospjela nenaplaćena potraživanja su sva potraživanja koja nisu naplaćena o roku dospijeća, bez obzira koliko je prošlo od tog roka. Banka koristi sopstvene procedure za ocjenjivanje, analizu i procjenu kreditnog rejtinga svakog pojedinačnog dužnika. Alokacija dužnika na rejting klase vrši se na osnovu vjerovatnoće neplaćanja na skali za rangiranje od 25 nivoa.

Rejting klijenta procjenjuje se na kraju izvršene finansijske analize, a na osnovu određenih kriterijuma koji se koriste u analizi. Takođe, redovna mjeseca rekalkulacija internog rejtinga vrši se na osnovu informacija o:

- Danova kašnjenja klijenta;
- Eksternih faktora koji mogu uticati na pogoršanje finansijske situacije klijenata; i
- Bilo koje eksterne ili interne informacije koja ukazuje na materijalno uvećanje kreditnog rizika.

Praćenje, mjerjenje i kontrola poštovanja uspostavljenih limita za preuzimanje kreditnog rizika odvijaju se na dva nivoa - po pojedinačnoj izloženosti i na nivou portfolija. Banka obračunava ispravke vrijednosti/rezerve za kreditne gubitke u skladu s važećom regulativom - Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama i internim procedurama, a koje su opisane u Finansijskim iskazima. Rezervisanja se obračunavaju u skladu sa novim međunarodnim računovodstvenim standardom za finansijske instrumente (MSFI 9). Model očekivanih gubitaka podrazumijeva primjenu različitih pristupa, u zavisnosti od faze kojoj je transakcija dodijeljena. Faza 1 zahtjeva priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka za period od 12 mjeseci. Ukoliko dođe do značajnog povećanja u kreditnom riziku, obračunava se očekivani gubitak tokom životnog vijeka trajanja finansijskog sredstva. U slučaju da klijent dođe u status neizvršenja (NPL, Faza 3), obračunava se kreditni gubitak koji se odnosi na životni vijek trajanja kredita.

Očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka trajanja finansijskog instrumenta se računa za različita scenarija odvojeno, uzimajući u obzir informacije o budućnosti. Agregacija do konačnog iznosa očekivanog kreditnog gubitka vrši se tako što se svaki od pojedinačnih scenarija ponderiše odgovarajućom vjerovatnoćom. Kod portfolija koji je prepoznat kao problematičan (Faza 3), dva pristupa su relevantna:

- a. Individualni pristup
- b. Kolektivni pristup

Najznačajniji kriterijum za utvrđivanje koji će se metod koristiti za procjenu pojedinačnih rezervacija za rizike jeste da li je ukupni iznos izloženosti individualno značajan ili ne. Banka tretira određenu izloženost kao individualno značajnu u slučaju kada ukupna bruto izloženost grupe povezanih lica prelazi EUR 50 hiljada bez umanjenja za vrijednost kolateralu.

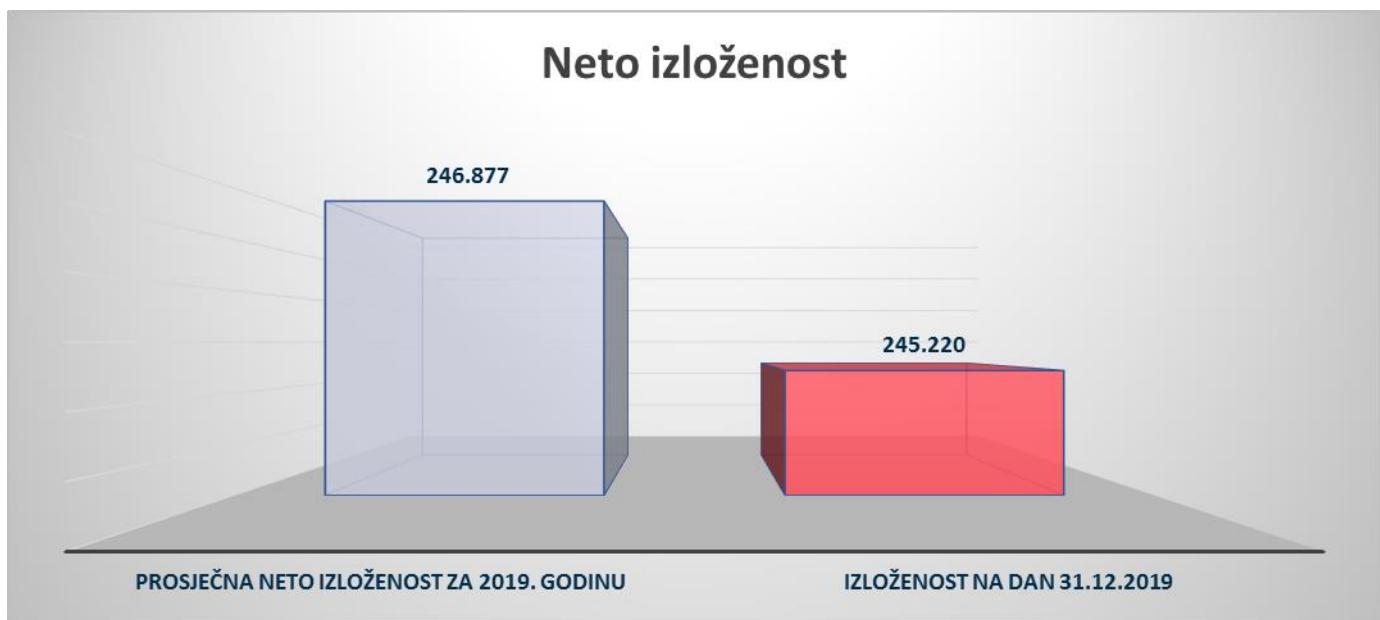
Rezervacije za pojedinačne rizike predstavljaju mjeru rizika za identifikovane gubitke i mogu se uvek izdvojiti za pojedinačnu izloženost. U zavisnosti od tipa procjene novčanih tokova, razlikujemo:

- Individualno utvrđene rezervacije (SRP ii), gdje se budući očekivani novčani tokovi procjenjuju i priznaju za svaku pojedinačnu izloženost/klijenta. U ovom obračunu se uzimaju u obzir otplate iz poslovanja (primarni tokovi gotovine), korišćenje kolateralu i sporednih sredstava (sekundarni tokovi gotovine). U zavisnosti od prepostavljenih scenarija, pojedinačne otplate su procijenjene pojedinačno u smislu iznosa i vremena. Prepostavke u pozadini svakog od relevantnih scenarija,

zajedno sa odgovarajućim vjerovatnoćama, su dokumentovane i opravdane na bazi pojedinačnih slučajeva.

- Kolektivno utvrđene rezervacije (SRP ci), gdje se budući očekivani novčani tokovi procjenjuju za grupu izloženosti sličnih karakteristika, ali se mogu priznati (izdvojiti) za svaku pojedinačnu izloženost koja pripada grupi izloženosti.

U tabeli ispod je prikazan ukupan iznos izloženosti nakon računovodstvenog prebijanja i bez uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosječan iznos izloženosti tokom izvještajnog perioda (Slika 1), kao i pregled prema različitim kategorijama izloženosti:

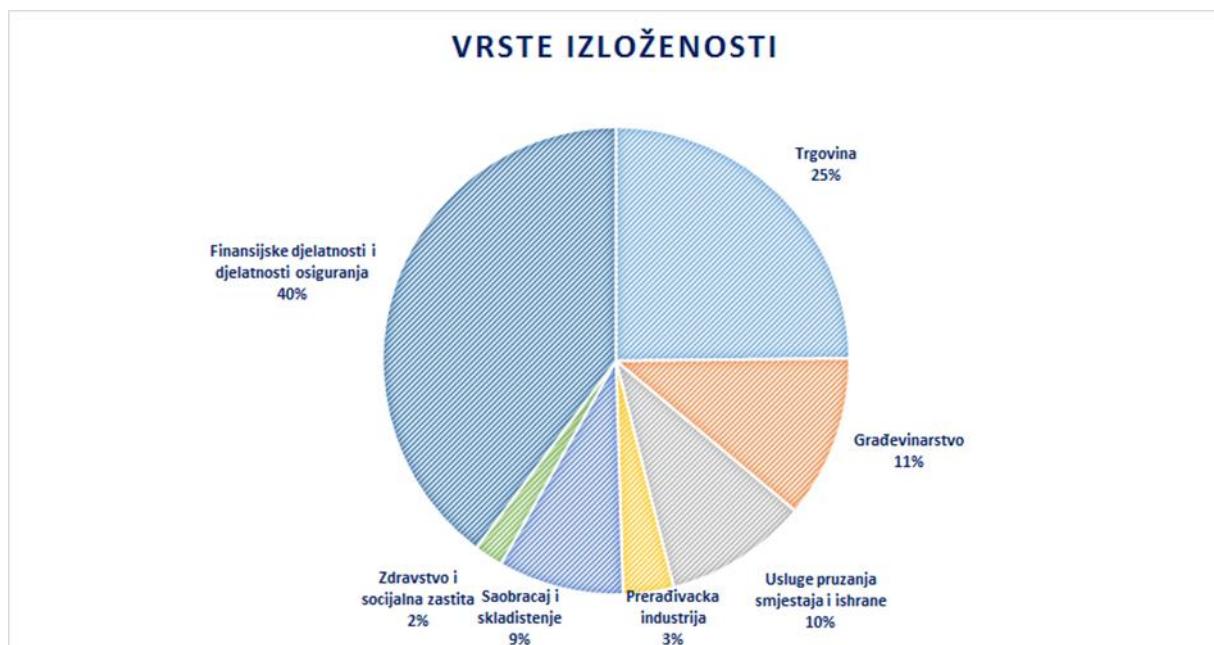
1

¹ Izloženost na dan 31.12.2018. je iznosila 571.109 € i uključivala je izloženosti koji su predmet materijalne i nematerijalne zaštite i koje su ispunjavale uslov za primjenu pondera 0% u okviru PVB izvještaja Centralne banke, u iznosu od 310.346€. U pregledu izloženosti za 2019 godinu ova pozicija je isključena.

U nastavku je dat pregled izloženosti po geografskim područjima:

Vrsta izloženosti	Podgorica	Nikšić	Kotor	Bar	Herceg Novi	Ulcinj	Budva	Cetinje	Tivat	everna regija	Nerezidenti	Ostalo	Ukupna neto izloženost na 31.12.2019
01.Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	26.511	0	-	0	-	-	-	-	-	0	0	-	26.511
02.Izloženosti prema jedinicama regionalne i lokalne samouprave	307	0	-	0	161	0	0	0	-	0	186	-	655
03.Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzećim	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
04.Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
05.Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
06.Izloženost prema institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
07.Izloženost prema privrednim drustvima	23.657	3.434	695	466	75	508	1	468	2.799	3.965	344	-	36.412
08.Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima	44.155	13.823	8.190	6.383	6.325	610	4.477	2.204	4.195	18.498	157	-	109.017
09.Izloženosti obezbjedjene nepokretnostima	29.169	1.894	1.823	2.706	2.685	1.334	2.957	588	6.406	7.640	2	-	57.203
10.Dospjela nenaaplacenja potraživanja	32	9	6	1	7	5	7	4	4	14	0	-	89
11.Visokorizikne izloženosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.Izloženosti po osnovu sekuritizacijskih pozicija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.Kratkorocene izloženosti prema institucijama i privrednim drustvima	128	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.513	-	2.640
15.Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investiciione fondove	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.Ostale izloženosti	9.990	16	27	35	115	10	42	-	56	233	2.150	18	12.694
Ukupno	133.948	19.175	10.741	9.591	9.368	2.467	7.485	3.265	13.460	30.351	5.352	18	245.220

Pregled izloženosti prema vrsti djelatnosti:

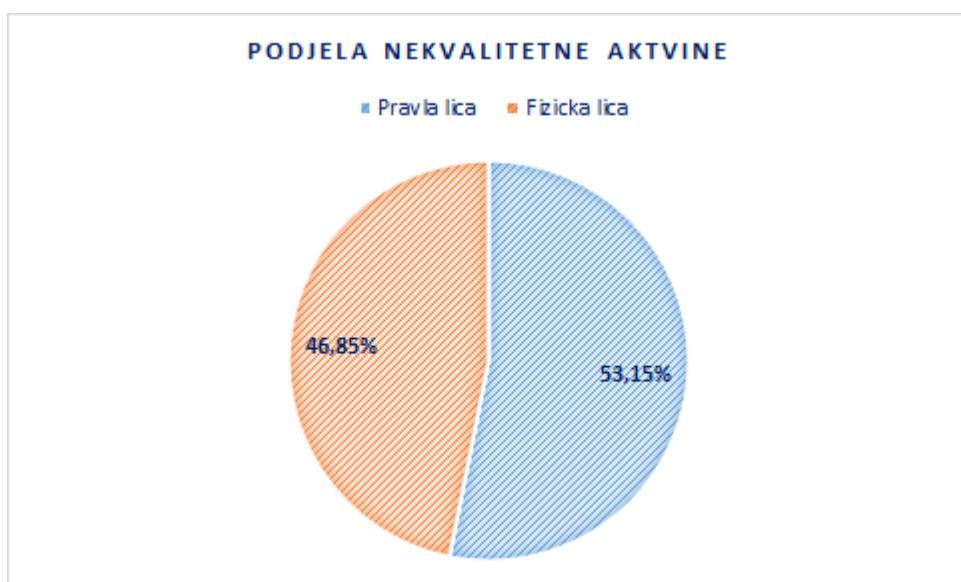

Pregled izloženosti prema preostalom dospijeću:

Vrsta izloženosti	hilj. EUR		
	dugoročno	kratkoročno	Ukupna neto izloženost na 31.12.2019
01. Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	-	26.511	26.511
02. Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	169	486	655
03. Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzećima	-	-	-
04. Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-
05. Izloženost prema medjunarodnim organizacijama	-	-	-
06. Izloženost prema institucijama	-	-	-
07. Izloženost prema privrednim drustvima	29.419	6.993	36.412
08. Izloženost prema fizickim licima, malim i srednjim preduzećima	108.811	206	109.017
09. Izloženosti obezbijedjene nepokretnostima]	52.395	4.808	57.203
10. Dospjela nenaplaćena potraživanja	89	0	89
11. Visokorizicne izloženosti	-	-	-
12. Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-
13. Izloženosti po osnovu sekjuritacijskih pozicija	-	-	-
14. Kratkorocene izloženosti prema institucijama i privrednim drustvima]	52	2.588	2.640
15. Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-	-	-
16. Ostale izloženosti	3.432	9.262	12.694
Ukupno	194.368	50.852	245.220

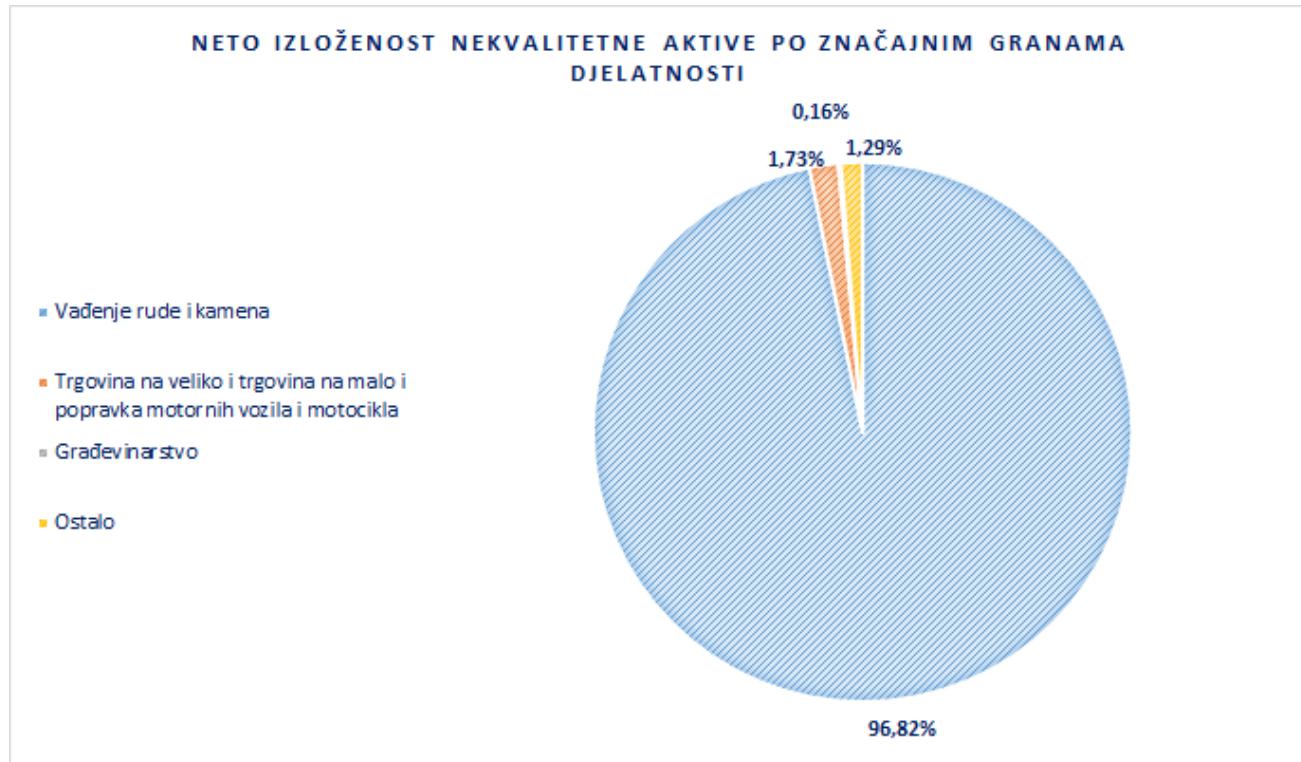
Pregled nekvalitetnih kredita pravnih lica i fizičkih lica:

Privredne djelatnosti	Bruto izlozenost	Ispravke vrijednosti	Neto izlozenost	Dospjela nenačinljiva potraživanja	hilj. EUR
Pravla lica	1.456	542	914		430
Fizicka lica	7.075	6.269	805		3.949
Total	8.530	6.811	1.719		4.379

Pregled nekvalitetnih kredita pravnih lica prema značajnim privrednim djelatnostima:

Pravna lica		hilj. EUR		
Privredne djelatnosti		Bruto izloženost	Ispравке vrijednosti	Neto izloženost
				Dospjela nenaplaćena potrazivanja
Vađenje rude i kamena		887	2	885
Trgovina na veliko i trgovina		449	433	16
Građevinarstvo		49	47	1
Ostalo		70	59	12
Total		1.456	542	914
				430

Pregled nekvalitetne aktive i dospjelih nenaplaćenih potraživanja, podijeljene na značajna geografska područja:

Regije	Bruto izlozenost	Neto izlozenost	Ispravke vrijednosti	hilj. EUR
				Dospjela nenaplaćena potraživanja
Primorje	2.118	162	1.956	951
Sjeverna regija	1.805	994	811	493
Centralna regija	4.603	563	4.040	2.936
Nerezidenti	4	0	4	-
Total	8.530	1.719	6.811	4.379

Promjene u iznosu ispravke vrijednosti za nekvalitetnu aktivu:

7.1 Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti

Addiko banka koristi Standardizovani pristup za utvrđivanje minimalnih kapitalnih zahtjeva. Ponderisanje izloženosti u procesu izračunavanja kreditnim rizikom ponedrisane aktive vrši se u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

- Primjena eksternih rejtinga u standardizovanom pristupu obračuna kreditnim rizikom ponderisane aktive**

Banka koristi eksterne rejtinge agencije Moody's za potrebe izračunavanja kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik primjenom standardizovanog pristupa, što je u skladu sa listom podobnih agencija za rejting na sjatu Centralne banke. Dugoročni, odnosno kratkoročni kreditni rejtinzi agencije Moody's se primenjuju za izloženosti prema državama, centralnim bankama, bankama i privrednim društvima na način kako je navedeno u donjoj tabeli. Tabela takođe daje detaljno mapiranje eksternih rejtinga kreditne agencije Moody's u odgovarajuće nivoe kreditnog kvaliteta:

Vrsta rejtinga	Stepen kreditnog kvaliteta	Oznaka rejtinga
		Moody's
Dugoročni kreditni rejting	1	Aaa do Aa 3
	2	A1 do A3
	3	Baa 1 do Baa 3
	4	Ba 1 do Ba 3
	5	B1 do B 3
	6	Caa 1 i niži
Kratkoročni kreditni rejting	1	P-1
	2	P-2
	3	P-3
	4	NP
	5	-
	6	-

8 Operativni rizik

Snažan okvir za upravljanje operativnim rizikom koji uključuje identifikovanje, mjerjenje, upravljanje, praćenje i izještavanje o operativnom riziku pruža mehanizam za pregovaranje i efikasnu eskalaciju pitanja koja dovode do boljeg upravljanja rizikom i jačanju institucionalne otpornosti.

Sveobuhvatno prikupljanje podataka, koji okvir podržava, omogućava analizu složenih pitanja i pomaže preduzimanje radnji za ublažavanje rizika.

Upravljanje operativnim rizikom predstavlja kontinuirani ciklični proces, koji uključuje samoprocjenu rizika i kontrola, donošenje odluka vezanih za rizik, scenario analizu i implementaciju kontrole rizika, što rezultira u prihvatanju, ublažavanju ili izbjegavanju rizika.

Dodatno, Banka koristi aktivnosti prikupljanje gubitaka po osnovu operativnog rizika kao jedan od glavnih procesa kontrole i upravljanja operativnim rizikom. Svrha ovog procesa je identifikacija kritičnih oblasti gdje se gubici najčešće dešavaju ili gdje imaju najveći uticaj. Banka koristi klasifikacioni model zasnovan na Baselu 2 za klasifikaciju identifikovanih pokretača, događaja i efekata po osnovu operativnog rizika.

Kad se procjenjuje izloženost gubitku operativnog rizika, banka se uglavnom oslanja na interne gubitke od operativnog rizika kao najvjerojatnijem izvoru. Ipak, izloženost gubitku operativnog rizika pojedinačnih procesa, banka kao cjelina isti dodatno procjenjuje kroz sljedeće aktivnosti:

- Samoprocjena rizika i kontrola (Risk and Control Self-Assessment-RCSA)
- Scenario analiza (Scenario Analysis)
- Ključni indikatori rizika (KRI)
- Stresno testiranje

Ove aktivnosti dodatno su obrađene u okviru dokumenata: „Priručnik za samoprocjene“, „Priručnik za scenario analize“, „Priručnik za stresno testiranje za operativni rizik“ i „Priručnik za ključne indikatore rizika“.

Izještavanje o operativnom riziku, banka sprovodi u skladu sa „Priručnikom za izještavanje o operativnom riziku“.

9 Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige

Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi je potencijalni rizik gubitka po osnovu promjena kamatnih stopa. Prati se i mjeri kao VaR vrijednost na osnovu gap analize i i obuhvata:

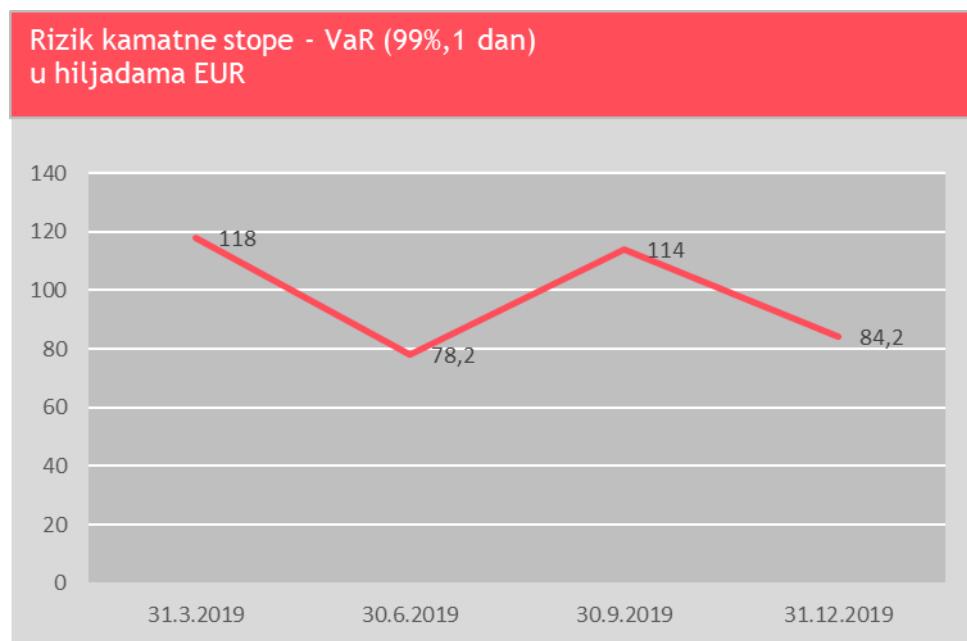
- rizik neusklađenosti dospijeća predstavlja izloženost nastalu uslijed nejednakih promjena kamatnih stopa po različitim rokovima dospijeća (fiksne stope), odnosno različitim rokovima ponovnog utvrđivanja cijene (varijabilne stope) osjetljivih stavki aktive, pasive i vanbilansa
- bazni rizik je izloženost nastala uslijed nekoreliranih promjena između različitih indeksa kamatnih stopa
- rizik krive prinosa (izloženost nastala uslijed nejednakih pomjerenja kamatnih stopa u različitim periodima dospijeća)
- rizik ugrađene opcije je izazvan izloženošću mogućim promjenama u očekivanim ili ugovorenim tokovima gotovine ili iz promjene dospijeća koje dovode do ponovnog utvrđivanja cijena)

U Banci (u skladu sa primjenom iste metodologije na nivou Grupe) mjerjenje izloženosti riziku kamatne stope pozicija bankarske knjige se ostvaruje kroz visinu izračunatog VaR koji je izведен iz JPMorgan Variance/Covariance pristupa. Izračunati VaR je zasnovan na 99% intervalu povjerenja i horizontom povjerenja od 1 dana.

Gepovi rizika kamatne stope uključuju sve kamatno osjetljive stavke aktive i pasive, sa datumom njihovog sledećeg usklađivanja kamatne stope/replicirane kamatne osjetljivosti. Stohastički tokovi gotovine su ilustrovani u skladu sa razvijenim modelom.

Sve kamatno osjetljive stavke su uzete kao osnova za računanje rizika kamatne stope.

Grafik prikazan ispod pokazuje kretanje rizika kamatne stope u 2019 (uporedna VaR vrijednost na 31.12.2018: 41tsd EUR).

10 Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica

Na dan 31.12.2019. godine nije bilo ulaganja u kapital drugih pravnih lica.

11 Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

11.1 Vrjednovanje nekretnina i drugih vrsta kolaterala

Za svaku vrstu garancije ili kolateralu, prihvatljivost (ukoliko je instrument obezbjeđenja moguće tretirati kao faktor ublažavanja, sa odgovarajućom internom vrijednošću) i kriterijum vrjednovanja (kriterijum za određivanje interne vrijednosti) definisani su u Politici upravljanja kolateralima. Kalkulacije interne vrijednosti kolaterala vrši se na način da se tržišna vrijednost umanjuje za određeni procenat (haircut), pri čemu iznos umanjenja zavisi od vrste kolaterala.

Internu prihvaćenu vrijednost ICV = Tržišna vrijednost * umanjene u % prema Politici upravljanja kolateralima. Umanjenje je procenat koji se primjenjuje na datu procijenjenu vrijednost, da bi se izračunala potencijalna likvidaciona vrijednost.

Osnovni razlog za primjenu unaprijed definisanih procenata je da se odrazi vrijeme (koje bi moglo biti jako dugo) i troškovi potrebni za realizaciju kolateralu, fluktuacije koje su prisutne zbog recesija i opštih fluktuacija tržišnih vrijednosti u dugoročnom periodu, kao i ograničene količine i kvalitet tržišnih podataka u svrhu adekvatnog računanja tržišne vrijednosti, koristeći metodu poređenja. Često se dešava da tržišni podaci ili nisu prisutni / nisu prisutni u prihvatljivom broju ili nisu dostupni za adekvatnu svrhu poređenja i dobijanja tržišne vrijednosti.

11.2 Instrumenti obezbjeđenja koje Banka koristi za ublažavanje kreditnog rizika

Obezbeđenje je prihvaćeno u Addiko Banci samo kao sekundarni izvor sredstava za otplatu kredita i ne služi kao zamjena za primarnu sposobnost dužnika da ispunji svoje obaveze. Prema tome, kolateral se može vrjednovati samo u kreditnoj aplikaciji, zajedno sa procjenom kreditne sposobnosti i sposobnosti zajmoprimca za otplatu. Posebna pažnja posvećena je upravljanju nekretninama koje su založene kao kolateral, jer ova vrsta kolateralu predstavlja većinu svih kolateralu koje Banka ima u portfolio-u i za koje je kalkulisana interna prihvaćena vrijednost. Ovi kolaterali su podijeljeni na komercijalne nekretnine (CRE) i stambene nekretnine (RRE). Za sve komercijalne i stambene nekretnine sa tržišnom vrijednošću većom od 200 hiljada eura, vrši se individualni (pojedinačni) redovni periodični monitoring, sa ciljem procjene tržišne vrijednosti. Informacije o nekretninama za koje je potrebno izvršiti monitoring dostupne su unaprijed, na osnovu izvještaja koji sadrži informacije o svim nekretninama za koje procjena dospijeva u naredna četiri mjeseca, tako da se potreban monitoring i revalorizacija mogu obaviti u adekvatno vrijeme. Za sve komercijalne nekretnine čija je tržišna vrijednost manja od 200 hiljada eura, redovno praćenje se zasniva na statistički validiranom elektronskom alatu za vrjednovanje, pri čemu je početni izračun uvijek individualna procjena na osnovu procjene kvalifikovanog procjenitelja.

Ostali elementi obezbjeđenja koje Banka koristi za umanjenja kreditnog rizika su različite vrste garancija (prvenstveno bankarske i korporativne garancije), kao i sledeće vrste kolateralu: finansijski kolaterali (depoziti, hartije od vrijednosti), pokretne stvari i potraživanja.

Iznosi izloženosti prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika:

Vrsta izloženosti	Neto izloženost prije primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika	Neto izloženost nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika
01. Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	26.511	-
02. Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	655	506
03. Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzecima	-	-
04. Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
05. Izloženost prema medjunarodnim organizacijama	-	-
06. Izloženost prema institucijama	-	-
07. Izloženost prema privrednim drustvima	36.412	36.412
08. Izloženost prema fizickim licima, malim i srednjim preduzecima	109.017	108.043
09. Izloženosti obezbijedjene nepokretnostima	57.203	41.055
10. Dospjela nenaaplacena potrazivanja	89	89
11. Visokorizicne izloženosti	-	-
12. Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13. Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija	-	-
14. Kratkorocne izloženosti prema institucijama i privrednim drustvima	2.640	2.201
15. Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-	-
16. Ostale izloženosti	12.693	2.737
Ukupno	245.220	191.043